

Sprawozdanie

Komisji Krajoznawczej Zarządu Głównego PTTK

z działalności w 2019 r.

A. Sprawy osobowe

Komisja Krajoznawcza ZG PTTK XIX kadencji została wybrana podczas Krajowej Konferencji Krajoznawców PTTK w dniu 20 stycznia 2018 r. i pracuje w składzie:

1. Szymon Bijak – przewodniczący,
2. Krzysztof Tęcza – wiceprzewodniczący,
3. Anna Kryszczak – sekretarz,
4. Elżbieta Łobacz-Bącał – członek,
5. Małgorzata Pawłowska – członek,
6. Krzysztof Czerepowicki – członek,
7. Dariusz Dębski – członek,
8. Wojciech Kowalski – członek,
9. Maciej Maśliński – członek.

Stałymi współpracownikami Komisji są Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz, Zbigniew Lewandowski, Józef Partyka i Jerzy Pabian.

Do czerwca opiekunem Komisji z ramienia Zarządu Głównego PTTK był Wiesław Stachura, a następnie został nim Michał Wieczorek. Z ramienia Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK Komisję nadzoruje Dariusz Kuzelewski, a ze strony biura Zarządu Głównego PTTK prace Komisji wspiera Elżbieta Matusiak-Gordon.

B. Zebrania Komisji

Zebrania Komisji odbyły się 2 marca i 15 czerwca w Warszawie oraz 27 października w Kielcach. Frekwencja na nich wynosiła: Szymon Bijak, Krzysztof Tęcza, Anna Kryszczak, Elżbieta Łobacz-Bącał, Maciej Maśliński i Wojciech Kowalski – 100%, Krzysztof Czerepowicki i Dariusz Dębski – 67% oraz Małgorzata Pawłowska – 33%. W zebraniu 2 marca wziął udział wiceprzewodniczący Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK Benedykt Wojcieszak, który przedstawił Program „Dostępność Plus”. Poza zebraniem, Komisja załatwiała sprawy bieżące drogą konsultacji i głosowań z wykorzystaniem internetu.

C. Działalność programowa

Komisja swoją działalność realizowała według rocznego planu pracy przyjętego na zebraniu 2 marca 2019 r.

I. Sprawy instruktorskie

Krajowe Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa działało w składzie: Krzysztof Czerepowicki (przewodniczący), Elżbieta Łobacz-Bącał, Wojciech Kowalski, Jerzy Pabian i Krzysztof Tęcza.

W 2019 r. przyznano jeden tytuł Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa (Małgorzata Pawłowska z Płociczna k. Suwałk) oraz nadano 13 uprawnień Instruktora Krajoznawstwa Polski (Stanisław Strojny, Daniel Nazaruk z Gdańska, Waldemar Jankowski z Gdyni, Jerzy Jakubowski ze Sztumu, Henryk Michalik z Kwidzyna, Jacek Pielich z Wałbrzycha, Henryk Kulczyk i Zdzisław Borowiec z Wrocławia, Witold Barylak z Ząbkowic Śląskich, Bożenna Fetraś z Warszawy, Marcin Husak z Prudnika, Jacek Treichel z Pokrzywna i Jerzy Dyduch z Oświęcimia). Regionalne Kolegia Instruktorów Krajoznawstwa dokonały łącznie 20 mianowań na stopień Instruktora Krajoznawstwa Regionu.

Zatwierdzono skład regionalnego kolegium instruktorów krajoznawstwa w województwie dolnośląskim. Jednocześnie brak kolegiów w województwach łódzkim, małopolskim, warmińsko-mazurskim i zachodnio-pomorskim.

II. Odznaki krajoznawcze

W 2019 r. przyznano 70 Odznak Krajoznawczych Polski, w tym: 28 brązowych, 22 srebrnych, 14 złotych i 6 złotych z szafirem. Najwyższy stopień odznaki zdobyli: Stefan i Anna Olejnik z Bolesławca, Jerzy i Elżbieta Antczak z Bełchatowa, Romuald Hrabia z Krakowa oraz Ewa Polańska ze Stanisławowa Skrzańskiego.

Z działalności w 2019 r. sprawozdania złożyło 37 z 97 zespołów weryfikacyjnych ROK, które przyznały łącznie 562 odznaki, w tym 471 brązowych i 91 srebrne. Najwięcej odznak zweryfikowano w Żyrardowie (łącznie 171). Powołano dwa nowe zespoły – w oddziałach „Meblarz” w Swarzędzu i im. dra J. Szukalskiego w Gdańsku.

Komisja wyraziła swoje zastrzeżenia i uwagi do regulaminu odznaki krajoznawczej *Szlakiem bitwy nad Bzurą*, która została jednak zatwierdzona przez Prezydium ZG PTTK. Szymon Bijak brał udział w konsultacjach regulaminu odznaki *Questy – wyprawy odkrywców*.

III. Sprawy Regionalnych Pracowni Krajoznawczych

Zespół ds. Regionalnych Pracowni Krajoznawczych pracował w składzie: Małgorzata Pawłowska (przewodnicząca), Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz i Andrzej Wesół. Zespół koordynował podział środków z budżetu ZG PTTK przeznaczonych na wyposażenie RPK oraz dofinansowanie działalności w ramach dwóch strumieni (działania programowe oraz rozwój kadry). Łącznie przyznano 2962 zł w ramach funduszu rozwoju osobistego kadry RPK i 14750 zł w ramach funduszu programowego. Beneficjentami tych środków było 8 kierowników i współpracowników pracowni oraz 9 RPK.

W dniach 16-19 maja odbyło się w Stęszewie k. Poznania szkolenie kierowników RPK, w którym wzięło udział 25 osób, w tym przedstawiciele 12 pracowni. Za organizację spotkania odpowiadali Małgorzata Pawłowska i Paweł Anders, kierownik RPK we Poznaniu, których wspomagał Eugeniusz Jacek, prezes O/Poznań – Nowe Miasto.

IV. Sprawy kolekcjonerskie

Podkomisja Kolekcjonerstwa Krajoznawczego pracowała w składzie Wojciech Kowalski (przewodniczący), Stanisław Gębski, Bogumił Korzeniewski, Janusz Motyka i Mieczysław Tokarski.

W 2019 r. Podkomisja przyznała 2 odznaki kolekcjonerskie „Chomik”, 10 Plakietek Zbiorów Krajoznawczych, 7 Ekslibrisów Krajoznawcy Bibliofila oraz 2 odznakę Kolekcjoner Krajoznawca w stopniu srebrnym.

D. Działalność organizacyjna

I. XLIX Centralny Zlot Krajoznawców CZAK w Poznaniu

CZAK odbył się w dniach 21-25 sierpnia i został przygotowany przez O/PTTK im. B. Chrzanowskiego w Poznaniu. Komandorem Zlotu był Jerzy Rogal. Wycieczki zorganizowano na terenie zachodniej Wielkopolski. W CZAK wzięły udział 104 osoby.

II. Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej

2 lutego, podczas Targów Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon w Poznaniu, miały miejsce prezentacja laureatów i wręczenie nagród XXVII edycji Przeglądu. Małgorzata Pawłowska tradycyjnie opracowała quest „Znasz li ten kraj?”, który realizowali studenci kierunku turystyka i rekreacja UAM w Poznaniu, a przy współpracy wydawców przygotowała recenzje wszystkich nagrodzonych i wyróżnionych publikacji, które znalazły się na portalach Polskiej Organizacji Turystycznej.

XXVIII Przegląd został przygotowany i zrealizowany przez Centralną Bibliotekę PTTK, przy współpracy z Wielkopolskim Klubem Publicystów Krajoznawczych i Oddziałem Poznańskim PTTK. Komisarzem Przeglądu była Maria Janowicz. Z ramienia Komisji w pracach jury Przeglądu udział wzięła Małgorzata Pawłowska. Jury obradowało w Warszawie w dn. 29-30 listopada pod przewodnictwem prof. Janusza Zdebskiego. Łącznie na Przegląd 70 wydawców nadesłało 153 publikacje.

III. Sesje popularnonaukowe „Mijające krajobrazy Polski”

Komisja kontynuowała działania propagujące cykl seminariów krajoznawczych pod wspólnym tytułem „Mijające krajobrazy Polski”. W 2019 r. odbyły się zaledwie trzy seminaria z tego cyklu (Żary, Gdańsk i Warszawa).

Dzięki staraniom przede wszystkim Marii Janowicz i Józefa Partyki w 65. Roczniku „Ziemia” za 2019 rok ukazały się materiały z sesji „Mijające krajobrazy Polski”, które odbyły się w latach 2010-2019. Trwały też prace nad redakcją materiałów z trzech sesji „Z biegiem Wisły”, organizowanych w 2017 r. w Krakowie, Warszawie i Gdańsku.

IV. CZAK Kresowy

W dn. 27 czerwca – 3 lipca odbył się na Ziemi Lwowskiej VII CZAK Kresowy. Organizatorem był O/„Mazowsze” z Warszawy, a wyjazd prowadził Mieczysław Żochowski. W imprezie wzięło udział 35 osób.

V. XIX Forum Publicystów Krajoznawczych

W dniach 15-18 września odbyło się w północno-zachodniej Wielkopolsce z bazą w zamku w Tucznie, XIX Forum Publicystów Krajoznawczych organizowane przez Wielkopolski Klub Publicystów Krajoznawczych. W wydarzeniu uczestniczyło 55 osób, w tym ze strony Komisji Krzysztof Tęcza, Józef Partyka i Szymon Bijak.

VI. VII Kongres Krajoznawstwa Polskiego

W ramach przygotowań Towarzystwa do organizacji VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego „Łódź 2020” ZG PTTK trwały prace Komitetu Naukowego pod kierunkiem prof. Janusza Zdebskiego, w którym Komisję reprezentują Józef Partyka oraz Szymon Bijak. Zebrano zgłoszenia około 80 wystąpień referatowych w czasie Kongresu. Na bieżąco prowadzony był rejestr sejmików przedkongresowych (dostępny na stronie www Komisji).

W 2019 r. odbyło się 6 sejmików przedkongresowych:

- 15 lutego *Szlak kopernikowski* (Olsztyn),
- 30 marca *Krajoznawstwo w Małopolsce. Tradycja-współczesność-tożsamość* (Kraków),
- 14 września *Łódzkie – tożsamość, wspólnota, region* (Łódź),
- 19-20 października *Unia Lubelska – jej historia i krajoznawczy wymiar* (Lublin),
- 26 października *Krajoznawstwo w Świętokrzyskim – wczoraj, dziś i jutro* (Kielce),
- 23 listopada *Możliwości wykorzystania turystycznego zabytków Staropolskiego Okręgu Przemysłowego* (Końskie).

Z sejmiku lubelskiego ukazała się publikacja *Unia Lubelska w pamięci Polaków*, a materiały z sejmiku łódzkiego są w opracowaniu redakcyjnym.

E. Pozostała aktywność

I. Działalność wydawnicza

W 2019 r. ukazały się kolejne numery (33-35) biuletynu informacyjnego Komisji *KRAJOZNAWCA*, który redaguje Krzysztof Tęcza. Podkomisja Kolekcjonerstwa Krajoznawczego (redakcja Wojciech Kowalski) wydała dziewiąty numer swojego biuletynu informacyjnego, który ukazał się na CZAK w Poznaniu.

II. Wyróżnienia

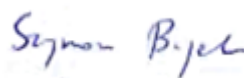
Komisja opiniowała wnioski o nadanie Odznaki Honorowej im. Aleksandra Janowskiego „Za zasługi dla krajoznawstwa”. W 2019 r. wyróżnienie to otrzymali Franciszek Dendewicz, Elżbieta Zagłoba-Zyglar, Józef Tworek, Alicja Mężyk, Zbigniew Pękała oraz Paweł Packi.

III. Logo Komisji

Przyjęto projekt logo Komisji autorstwa Włodzimierza Majdewicza.

IV. Konkurs na najlepszą pracę dyplomową z zakresu krajoznawstwa

Opracowano nowelizację regulaminu konkursu na najlepszą pracę dyplomową z zakresu krajoznawstwa im. Krzysztofa R. Mazurskiego. Materiały przekazano Prezydium ZG PTTK do zatwierdzenia.

Przewodniczący
Komisji Krajoznawczej ZG PTTK

Warszawa, dnia 5 kwietnia 2020 r.